

Neo

centraal
museum

bijchriftenboekje

Tijdsbalk

1738, 1748 en 1763

Opgravingen in Pompeii en Herculaneum. Alleen de *Accademia Ercolanese* heeft toestemming portfolio's met gravures uit te geven. Deze zijn niet te koop, maar worden weggegeven als diplomatieke geschenken. Tegen het einde van de 18de eeuw verwatert de naleving en controle op het verbod als gevolg van de maatschappelijke en politieke onrust.

1748

Veduti di Roma. Giovanni Battista Piranesi (1720-1778) begint aan zijn monumentale reeks van 135 prenten. Deze romantische weergave van het klassieke Rome krijgt veel kritiek van wetenschappelijke onderzoekers als Winckelmann. De reeks vormt echter een bron van inspiratie voor veel architecten en ontwerpers.

1754 tot 1757

De Engelse architect Robert Adam (1728-1792) reist door Italië om de opgravingen en de architectuur uit de Klassieke Oudheid te bestuderen. Hij ontwikkelt daarna een neo-classicistische interieur-architectuur. De fabrieken van Chippendale en Wedgwood voeren zijn ontwerpen uit.

1755-1792

Bouw van het *Panthéon* in Parijs. De architect Jacques-Germain Soufflot (1713-1780) combineert de lichte constructie van de gotiek met

9	8	7	6
C D C E	A B C	C A C	B A
B A B		B B	

Inleiding

NEO betekent in deze tentoonstelling 'opnieuw': het hergebruik van iets dat al bestaat. Dat kan een stijl zijn, of een object, maar ook een functie, kennis of techniek. Bij dat hergebruik verandert er iets. Het bestaande wordt vergroot, verkleind, omgezet in een ander materiaal, en/of verveelvoudigd. Meestal verandert dan ook de oorspronkelijke functie. Een Gotische kerk wordt een pendule, een Romeinse tempel een lamp, een exotische vogel een porseleinen beeldje.

De rol van de industrie was en is daarbij enorm. Vandaar ook 250 jaar neo: het tijdperk waarin de industrie zich ontwikkelde.

Een deel van de tentoonstelling is gewijd aan de opleving van bekende stijlen als rococo en gotiek. Daarnaast komen neo-onderwerpen aan de orde als de natuur en gedekte tafels. Veel kunstwerken zijn nooit eerder vertoond. Niet omdat ze niet mooi waren maar omdat ze niet origineel genoeg waren: kitsch, en geen kunst. Maar dat is een kwestie van een knop, en die moet enkel even om.

proloog typologieën

	5	4	3	2	1
C	C D B A	D C B A	C B A	B C B A A	B C A

Proloog, typologieën

De typologie categoriseert gebouwen en voorwerpen in kenmerkende typen. Meestal bepaalt de gebruiksfunctie het type. Bij gebouwen bijvoorbeeld zijn typen: theater, stadhuis, kerk, school. Binnen dezelfde functie kunnen echter ook verschillende typen voorkomen, met een onderling afwijkende vorm. Verschillende meubeltypen zijn bijvoorbeeld stoel, kruk en poef.

Aan een gebruiksfunctie zit meestal ook een bepaalde waarde vast. Die waarde wordt vaak uitgedrukt door een bepaalde stijl. Bijvoorbeeld de religieuze waarde van een kerk door de gotiek, de democratische waarde van een stadhuis door het classicisme. Verwarring ontstaat als er in de 19de eeuw nieuwe types ontstaan, zoals stoommachines of wolkenkrabbers. Welke stijl moet de waarde daarvan vertegenwoordigen? Het toepassen van oude stijlen op nieuwe functies is vaak bekritiseerd maar vormt desondanks een rode draad in de geschiedenis van de materiële cultuur.

Vitrine 1

- A Paar vuurbokken met liggende leeuwen**
(Frankrijk), 1775-1780 / vuurverguld brons, gepatineerd brons / Stichting Huis Doorn, Doorn / Lodewijk XVI
- B Paar vuurbokken met jongen en meisje**
19de eeuw / vuurverguld brons / Stichting Huis Doorn, Doorn / Lodewijk XV-stijl
- C Paar vuurbokken met sinxen (Frankrijk)**
1850 / brons / Paleis Het Loo Nationaal Museum, Apeldoorn / laat empire

Vitrine 2

- A Neoromeinse vazen en karaffen**
19de eeuw / kunstmatig geïriseerd witglas / Stichting

de ruimtelijkheid van de barok en de monumentaliteit van de Griekse bouwkunst.

1759

Stichting van de pottenbakkerij Wedgwood. Josiah Wedgwood (1730-1795) maakt gebruik van de nieuwste technische ontwikkelingen om hoogwaardige imitaties van eigentijdse of klassieke handvervaardigde siervoorwerpen te maken. Er worden goedkopere versies gemaakt voor een breder segment van de markt.

1763

Chinese pagode in Kew Gardens (sir William Chambers, 1723-1769). Van de 17de tot begin 20ste eeuw is de Aziatische kunst in verschillende vormen een inspiratiebron voor het Westen.

1764

Geschichte der Kunst des Altertums. In dit klassieke werk over de Oudheid legt Johann Joachim Winckelmann (1717-1768) als eerste een verband tussen de kunst en de cultuur van een maatschappij.

1772

Von deutscher Baukunst. Johann Wolfgang von Goethe (1749-1832) geeft hierin een lovende uiteenzetting over de gotische bouwkunst die van grote invloed zou zijn op de neogotiek.

1779

Openstelling van de tuinen van slot *Schönbrunn* in

Huis Doorn, Doorn / neoromeins

B Zeven glazen en een karaf uit een drinkservies

1912 / Gräfliche

Schaffgott'sche Josephinenhütte, Schreiberhau (Silezië) / geslepen glas, verguld glas / Stichting Huis Doorn, Doorn / historiserend

C Glaswerk zur Hochzeit des Prinzen und der Prinzessin Wilhelm von Preußen

1881-1883 / Rheinische

Glashütten-AG, Ehrenfeld / geslepen glas / Stichting Huis Doorn, Doorn / historiserend

Vitrine 3

A Pendule met Urania

1809 / Jean-André Reiche, Parijs / vuurverguld brons, marmer / Stichting Huis Doorn, Doorn / empire

B Pendule

ca. 1800 / verguld ebbenhout, marmer, porselein / Centraal Museum, Utrecht / Lodewijk XVI, directoire

C Pendule 'au negre'

1800-1850 / L. Gronots, Parijs / koper, brons, email / Centraal Museum, Utrecht / (schenking Douwe Egberts Nederland NV) / directoire

Vitrine 4

A Bestek (driedelig)

Robert Venturi / verzilverd staal / part. collectie, Amsterdam / postmodernisme, neoklassiek

B The Village (vierdelig koffie- of theeservies

1986 / Robert Venturi / porselein / Groninger Museum, Groningen / postmodernisme

C Habsburgerservice: twee borden, Slot Habsburg, Zwitserland en Slot Aggstein, Wachau

1821-1825 / Wiener Porzellan Manufaktur, Wenen / beschilderd porselein / MMD - Museen des Mobiliendepots, Wenen / neogotiek

D Koffie en theeservies met afbeeldingen van monumenten

1820-1830 / porselein / Amsterdams Historisch Museum, Amsterdam / laat-Empire

Vitrine 5

A Lanti pronkvaas

1843/1844 / Johann Wagner & Sohn, Berlijn / zilver / Stichting Huis Doorn, Doorn / imitatie van klassiek voorbeeld

Foto van Shirt The Masks (geïnspireerd door Griekse tragedie's)

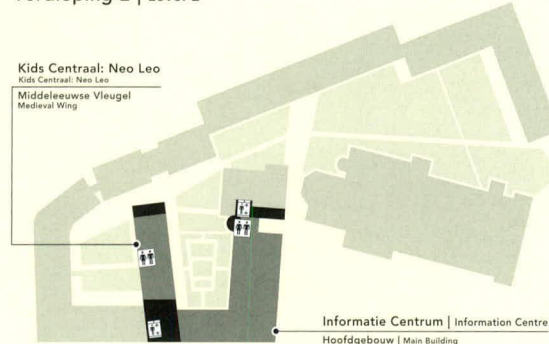
juli 1990 / Bruce Weber (foto) / Gianni Versace S.p.A., Milaan / neogrieks

B Warwick vaas

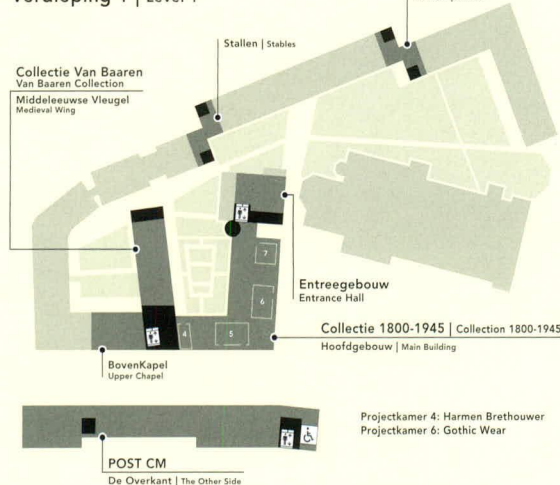
19de eeuw / Groene steen / part. collectie, Amsterdam / imitatie van klassiek voorbeeld

Museum | Ground plan

Verdieping 2 | Level 2

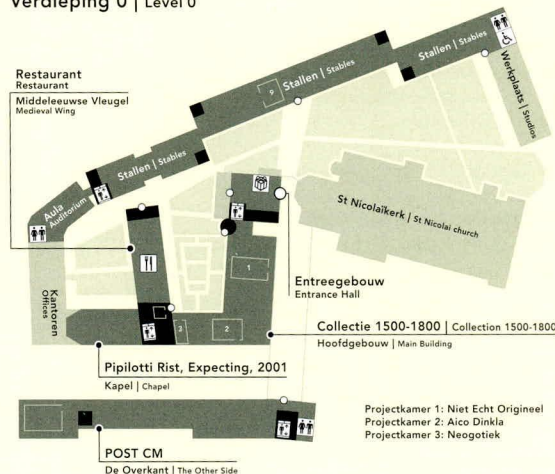

Verdieping 1 | Level 1

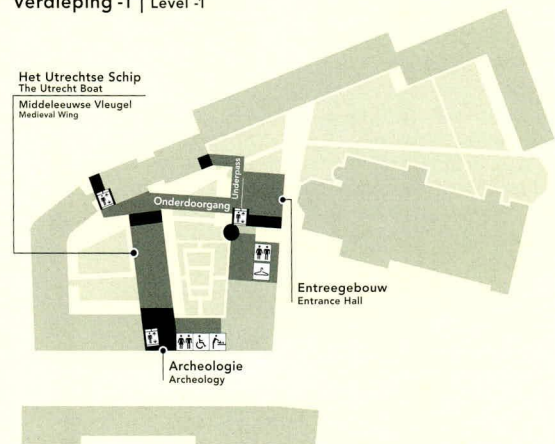

Projectkamer 4: Harmen Brethouwer
Projectkamer 6: Gothic Wear

Verdieping 0 | Level 0

Verdieping -1 | Level -1

C Royal Albert Cup

1843/1844 / John Samuel Hunt,
Londen / zilver, verguld zilver /
Stichting Huis Doorn, Doorn /
**imitatie van klassiek
voorbeeld**

D vaas (kopie 'Portland-vase')

1790-1810 / Wedgwood,
Staffordshire / aardewerk /
Amsterdams Historisch
Museum, Amsterdam.
Bruikleen Nederlandse
Maatschappij voor Nijverheid
en Handel / **imitatie van klas-
siek voorbeeld**

Vitrine 6

A Pendule 'au sauvage'

1775-1799 / Ridet, Parijs /
vuurverguld brons, ijzer, email /
Centraal Museum, Utrecht /
**neo Lodewijk XVI,
directoire**

B Pendule

ca 1830 / N. van Overklift /
vuurverguld brons / Simon van
Gijn - museum aan huis,
Dordrecht / **style troubadour**

C Pendule in de vorm van een kathedraal (Frankrijk?)

ca 1825 / gedeeltelijk verguld
koper / Museum Beeckestijn,
Velsen-Zuid. Bruikleen
Instituut Collectie Nederland /
neogotiek, Stile Cathédrale

Vitrine 7

A Paar drie-armige kande- laars met vrouwenfiguren

19de eeuw / vuurverguld brons,
gepatineerd brons, marmer /
Stichting Huis Doorn, Doorn /
neo Lodewijk XVI

Foto van Linda Evangelista

lente/zomer 1995 / Bruce
Weber (foto) / Gianni Versace
S.p.A., Milaan

B Paar drie-armige kandelaars met sfinxen

1815-1820 / vuurverguld brons,
gepatineerd brons, marmer /
Stichting Huis Doorn, Doorn /
neo Lodewijk XVI

C Paar drie-armige kandelaars met bokkenkoppen

19de eeuw / vuurverguld
brons, marmer / Stichting
Huis Doorn, Doorn / **Lodewijk
XVI-stijl**

Vitrine 8

A Broodmand

1781 / Govert Steenbeek /
zilver / Stichting Bisdom van
Vliet, Haastrecht / **hollands-
Lodewijk XVI**

B Groene amfoor

19de eeuw / Wedgwood,
Staffordshire / Jasper Ware /
Stichting Huis Doorn, Doorn /
neo-classicisme

C Broodmand

1783 / Govert Steenbeek /
zilver / Simon van Gijn -
museum aan huis, Dordrecht.
Bruikleen Instituut Collectie
Nederland / **hollands-
Lodewijk XVI**

Vitrine 9

A Bestek met druivenranken: lepel, mes, vork, druiven- schaar

1829 / Johann Georg Hossauer,
Berlijn, Paul Storr, Londen /

verguld zilver / Stichting Huis
Doorn, Doorn / **neorococo**

B Bestek met monogram W.R. (tiendelige selectie)

1877-1913 / Sy & Wagner,
Frankfurt, Gebrüder Friedländer,
Christoph David Vollgold &
Sohn, Johann Wagner & Sohn,
Hermann Julius Wilm, Berlijn /
zilver, staal / Stichting Huis
Doorn, Doorn / **neorococo,
neorenaissance**

C Bestek (vijfdelig)

20ste eeuw / Georg Jensen,
Sigvard Bernadotte / zilver /
part. collectie, Amsterdam /
neoclassicisme

D Bestek

1989 / Robert Venturi / roest-
vrij staal / Groninger Museum,
Groningen / **post-modernisme,
neoklassiek**

E Bestek

1801 / Franz Würth / zilver,
staal / MMD - Museen des
Mobiliendepots, Wenen /
neogotiek

Wenen. De tuinen zijn voorzien van grotten, bronnen, meertjes en andere vormen van imitatie natuur.

1787

Grafmonument voor paus Clemens XIV door Antonio Canova (1757-1822). Deze opdracht bezorgt Canova internationale erkenning. Zijn werk is van grote betekenis voor de ontwikkeling van de neoclassicistische beeldhouwkunst.

1788 -1790

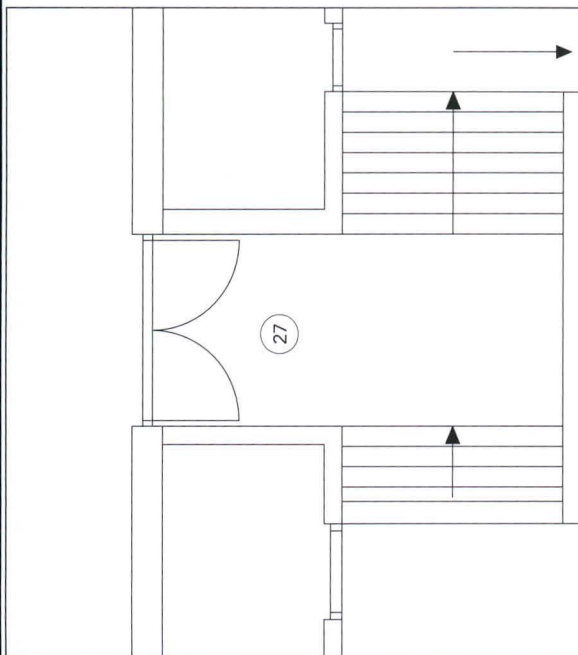
Römische Elegien van Johann Wolfgang von Goethe (1749-1832). Goethe's liefde voor de Klassieke Oudheid komt tot uitdrukking in dit op de klassieke geïnspireerde werk.

1799

Napoleons veldtocht in Egypte. Onderdeel van de oorlogsbuit is de obelisk die een plaats krijgt op het *Place de la Concorde*. Vanaf dit tijdstip doen Egyptische motieven hun intrede in de empirestijl.

1810

Benoeming van Karl-Friedrich Schinkel (1781-1841) tot architect van het Ministerie van Openbare Werken in Berlijn. Schinkel wil de neo-stijlen samenvoegen in een nieuwe authentieke Duitse stijl. Naast architect is hij ook actief als ontwerper van onder andere de grote bronzen tafstukken uit huis Doorn.

I Natuur

In het midden van de 18de eeuw verschijnen overal dierentuinen. Vorstenhuizen waren in staat dieren en planten uit verre streken te importeren, maar al snel kon iedereen genieten van exotische flora en fauna. Dieren en planten en hun vormen werden namelijk vrijwel direct geïmiteerd in porselein, ivoor, aardewerk en metaal, als objecten op zich, of ter versiering van allerlei gebruiksvoorwerpen. Vooral vogels leenden zich heel goed hippend en kwetterend en wel voor een speeldoos of klok. Maar ook minder tot de verbeelding sprekende diersoorten werden voorbeeldig geportretteerd. De nabootsing van kwallen en slakken in deze zaal dienden zo het wetenschappelijk onderwijs en de presentatie in natuurhistorische musea.

152 Kast met crucifix

1880 / F.W. Mengelberg
(atelier) / hout, glas, zilver /
Museum Catharijneconvent,
Utrecht / **neogotiek**

153 Twee gevleugelde engelen met banderol

1915-1924 / eikenhout /
Museum Catharijneconvent,
Utrecht / **neogotiek**

154 Gildenketen van het Bernulphusgilde

1894 / J.H. Brom / zilver, goud,
email / Museum Catharijneconvent,
Utrecht / **neogotiek**

155 Kan met afbeelding van apostelen

1842 / Charles Meigh & Son,
Hanley / aardewerk,
(lood)glazuur / The Potteries
Museum & Art Gallery,
Stoke-on-Trent / **neogotiek**

156 'Minster' kan met afbeelding van Maria met Jezus en Johannes de Doper

1846 / Charles Meigh & Son,
Hanley / aardewerk,
(lood)glazuur / The Potteries
Museum & Art Gallery,
Stoke-on-Trent / **neogotiek**

157 Processiekruis met corpus en evangelistensymbolen (Utrecht)

1875-1884 / koper, zilver, glas /
Museum Catharijneconvent,
Utrecht / **neogotiek**

158 Twee stoelen

ca 1825-1830 / hout / Instituut
Collectie Nederland, Rijswijk /
Amsterdam / **neogotiek**

colofon

Neo is geïnitieerd en georganiseerd door het Centraal Museum als derde in een reeks van tentoonstellingen over mode en wooncultuur. Overal in het museum vindt u presentaties die bij het Neoprogramma horen. Raadpleeg voor een overzicht de plattegrond in dit boekje of vraag ernaar in de museumhal.

Neo in de stallen is gemaakt door:

Frans Haks
gastconservator en tentoonstellingsregie
Johan Ambaum
research
Anne van der Zwaag
research en assistentie Frans Haks
P. Struycken
ontwerp licht en kleur
Eurogenie Management bv
ontwerp en uitvoering licht-systeem
Prodelight, Joep Vermeulen
uitlichting objecten
UN Studio,
Ben van Berkel en Caroline Bos met Boudewijn Rosman,
Machteld Kors, Igor Kebel
tentoonstellingsarchitectuur

Neo is mogelijk gemaakt door Douwe Egberts in het kader van zijn 250 jarig jubileum

met dank aan Sotheby's: Jan-Wolter vd Berg
Studio Thonik, Amsterdam
grafisch ontwerp
Grafisch Bedrijf Tuijtel,
Hardinxveld-Giessendam
DTP en druk

131 Pseudo-Philips de Goede
(1396-1467), 1878-1879 /
gegoten door Emmanuel
Colinet / gegoten en gesaust
gips, verf /
Amsterdams Historisch
Museum, Amsterdam /
neogotiek

**132 Pseudo-Jan IV van
Brabant**
(1403-1427), 1878-1879 /
Emmanuel Colinet / gegoten?
en gesaust gips, verf /
Amsterdams Historisch
Museum, Amsterdam /
neogotiek

**133 Vrouwenfiguur met
grote uitstekende linnen kap**
1878-1879 /
Emmanuel Colinet /
gegoten? en gesaust gips, verf /
Amsterdams Historisch
Museum, Amsterdam /
neogotiek

**134 Miskelk met het lijden
van Christus**
1887 / J.H. Brom /
zilver, goud, email / Museum
Catharijneconvent, Utrecht /
neogotiek

135 Monstrans
850-1895 / G.B. Brom /
koper, goud, glas, ijzer /
Museum Catharijneconvent,
Utrecht / **neogotiek**

**136 Monstrans met
H. Liudger, H. Willibrord en
H. Plechelmus**
1949 / J.G.J.E. Brom en
H.M. Brom /
zilver, goud, parel, glas /
Museum Catharijneconvent,
Utrecht / **neogotiek**

**137 Monstrans met H.
Nicolaas en H. Catharina
(Nederland)**
1500-1509 / zilver, goud /
Museum Catharijneconvent,
Utrecht / **gotiek**

**138 Cylindermonstrans
(torentype) met
Madonnabeeldje, kruis en
opschrift (Rijnland?)
Westfalen?)**

1400-1499 / koper, goud /
Museum Catharijneconvent,
Utrecht / **gotiek**

**139 Miskelk met
Calvarieberg (Neder-Rijn)**
1500-1524 / zilver, goud, email
/ Museum Catharijneconvent,
Utrecht / **gotiek**

**140 Ciborie (torenmodel)
met apostelen**
1888 / G.B. Brom / zilver, goud /
Museum Catharijneconvent,
Utrecht / **neogotiek**

**141 Ciborie met Maria en
Johannes de Doper (Rijnland)**
1500 / zilver, goud, email /
Museum Catharijneconvent,
Utrecht / **gotiek**

**142 Habsburgerservice:
koelschaal met inzet en
deksel**
1821-1824 / Wiener Porzellan
Manufaktur, Wenen /
beschilderd porselein / MMD –
Museen des Mobiliendepots,
Wenen / **neogotiek**

**143 Habsburgerservice:
glaskoeler**
1821-1824 / Wiener Porzellan
Manufaktur, Wenen /
beschilderd porselein / MMD –

Museen des Mobiliendepots,
Wenen / **neogotiek**

**144 Wierookvat met Maria
en kind, Petrus, Paulus
(Utrecht)**

1490-1600 / zilver /
Museum Catharijneconvent,
Utrecht / **gotiek**

**145 Lantaarn/olielamp in de
vorm van een tempel
(Frankrijk?)**

1825-1849 / geciselleerd
en gegoten verguld brons,
beukenhout / Paleis Het Loo
Nationaal Museum, Apeldoorn /
neogotiek

147 Kast Bonheur Du Jour
ca. 1840 / Jan Adolf Hillebrand /
hout / Centraal Museum,
Utrecht / **neogotiek**

**148 Kroonluchter met
leeuwenkop en staande
Madonna in stralenkrans**

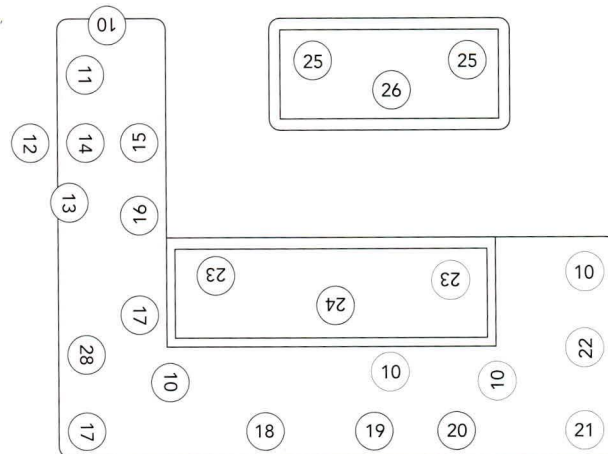
1500 / Koper / Museum
Catharijneconvent, Utrecht /
gotiek

149 Lezenaar met adelaar
1850-1874 / koper /
Museum Catharijneconvent,
Utrecht / **neogotiek**

**150 Koorkandelaar met
lezenaar (Maasland)**
1547(?)
brons, steen /
Museum Catharijneconvent,
Utrecht / **gotiek**

151 Dubbele boekenkast
ca 1845 / hout / Instituut
Collectie Nederland,
Rijswijk / Amsterdam /
neogotiek, biedermeier

zaal 1 natuur

10 Flowers
1970 / Andy Warhol / tien
zeefdrukken op papier /
Groninger Museum, Groningen
/ **pop art, naturalisme**

11 Vaas
ca 1927 / Marcel Goupy, Parijs
/ glas / Stiftung museum kunst
palast, Düsseldorf / **art déco**

12 Toekan
1908 / Louis Clemens Walther /
porselein / Porzellan-
Manufaktur Meissen, Meissen /
jugendstil

13 Weidehop
1736 / Johann Joachim Kändler
(ontwerp) / Porzellan-
Manufaktur Meissen, Meissen

(uitvoering) / geëmailleerd
porselein / Stichting Huis
Doorn, Doorn / **rococo**

**14 Pendule met zingende
vogels en kolibries
(Frankrijk)**
ca 1860 / hout, metaal, veren
en ander dierlijk materiaal /
Nationaal Museum van
Speelklok tot Pierement,
Utrecht / **naturalisme**

15 Magelaan eend
ca 1900 / Dr. Joseph Mendes da
Costa / grès cérame, zoutglazuur
/ Centraal Museum, Utrecht /
Amsterdamse School

16 Uil op voetstuk
1900 / Dr. Joseph Mendes da

Costa / grès cérame, zoutglazuur
/ Centraal Museum, Utrecht /
Amsterdamse School

17 Twee vazen (Japan)
ca 1890 / bronsblik, email
cloisonnée / Centraal Museum,
Utrecht / **exotisme**

18 Plantaardig keramiek
ca. 1946/1948 / Bert Nienhuis /
geglazuurd aardewerk /
Centraal Museum, Utrecht /
naturalisme

19 Drie vazen en een schaal
1925/1935 / René Lalique,
Nancy / persglas, gegoten
en geslepen glas /
Centraal Museum, Utrecht /
art déco

1819

Oprichting van de *Ecole des Beaux-Arts*. De school vertegenwoordigt de officiële stijl in Frankrijk: het neoclassicisme.

1836 - 1868

Bouw van de *Houses of Parliament* in Londen. De architecten Augustus Welby Northmore Pugin (1812-1852) en Sir Charles Barry (1795-1860) wonnen de ontwerpwedstrijd met een neogotisch gebouw. Voor het eerst wordt een belangrijk niet-kerkelijk gebouw in deze stijl opgetrokken.

1851

Crystal Palace. De vorm van dit tentoonstellingsgebouw in Londen, opgetrokken uit gietijzer en glas, herinnert aan een Engelse kathedraal. Het kleurrijke interieur, een ontwerp van Owen Jones (1809-1874), is geïnspireerd op polychrome Griekse tempeldecoraties.

1861-1875

Bouw van de *Opéra* van Parijs. Charles Garnier (1825-1898) creëert een ontmoetingsplek voor de nieuwe heersende klasse, de burgerij. De opera neemt de plaats in van de kathedraal of het paleis. Hij inspireert zich voor dit eclectische gebouw op een mengeling van historische voorbeelden

1876

Pierre Joseph Hubert Cuypers (1827-1921) krijgt de opdracht

20 Sigarettendoos Ibis

1923 / Gabriel Argy-Rousseau, Parijs / pâte de verre
Stiftung museum kunst palast, Düsseldorf / **jugendstil**

Doos met deksel

1920-1930 / Henri Bergé, Nancy (ontwerp) / Victor Amalric Walter, Nancy (uitvoering) / pâte de verre /
Stiftung museum kunst palast, Düsseldorf / **jugendstil**

Schaal met deksel

1920-1930 / Henri Bergé, Nancy (ontwerp) / Victor Amalric Walter, Nancy (uitvoering) / pâte de verre /
Stiftung museum kunst palast, Düsseldorf / **jugendstil**

Doos met deksel

ca 1904 / Henry Bergé, Nancy (ontwerp) / Daum Frères, Nancy (uitvoering) / glas /
Stiftung museum kunst palast, Düsseldorf / **jugendstil**

Sigarenhouder Moissoniers Egyptiens

1884 (ontwerp), 1889 (uitvoering) / Emile Gallé, Nancy / glas /
Stiftung museum kunst palast, Düsseldorf / **jugendstil**

21 Kaststel met vijf vazen

1925 / T.A.C. Colenbrander / Aardewerkfabriek de Ram, Arnhem (uitvoering) / gegoten, beschilderd en geglazuurd aardewerk / Centraal Museum, Utrecht / **naturalisme**

22 twee Schalen

ca 1900 / Keller & Guérin, Lunéville / steengoed /
Hetjens-Museum - Deutsches

Keramikmuseum, Düsseldorf / **naturalisme**

Terrine

ca 1880 / Lunéville / steengoed /
Hetjens-Museum - Deutsches Keramikmuseum, Düsseldorf / **naturalisme**

Kan

ca 1880 / Lunéville / steengoed /
Hetjens-Museum - Deutsches Keramikmuseum, Düsseldorf / **naturalisme**

Bord (noordoost Frankrijk)

ca 1900 / steengoed /
Hetjens-Museum - Deutsches Keramikmuseum, Düsseldorf / **naturalisme**

Aspergeschaal (noordoost Frankrijk)

ca 1900 / steengoed /
Hetjens-Museum - Deutsches Keramikmuseum, Düsseldorf / **naturalisme**

23 Tealia Crassicornis

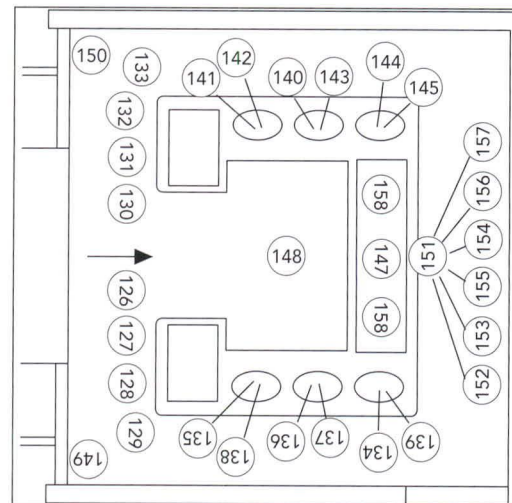
tweede helft 19e eeuw
Leopold en Rudolf Blaschka, Dresden / glas /
Universiteitsmuseum, Utrecht / **imitatie natuur**

Rhizophysa Filiformis

tweede helft 19e eeuw
Leopold en Rudolf Blaschka, Dresden / glas /
Universiteitsmuseum, Utrecht / **imitatie natuur**

Corallium Rubrum

tweede helft 19e eeuw
Leopold en Rudolf Blaschka, Dresden / glas /
Universiteitsmuseum, Utrecht / **imitatie natuur**

zaal 9 gotiek**IX Gotiek**

Aan het eind van de 19de eeuw was er sprake van een enorme hoeveelheid aan stijlcitaten, kopieën en stijlcombinaties. Zoveel dat verschillende kunstenaars, architecten en ontwerpers pleitten voor één historische stijl: de neogotiek. De keuze voor de gotiek had onder andere te maken met de heersende afkeer van de industrialisatie. Door machinale productie was de ambachtsman van weleer verworden tot een lopende-band werker. Men pleitte daarom voor een herwaardering van de ambachtelijke werkwijze van de middeleeuwse gilden. Die eerlijke productie en de gotische stijl zouden een alternatief zijn voor de geïndustrialiseerde samenleving. Vooral de religieuze neogotische objecten zijn vrijwel exacte imitaties van hun gotische voorbeelden. De alledaagse gebruiksvoorwerpen tonen een meer vrije interpretatie van de gotiek.

126 Keizer Lodewijk de Beier

(1282-1347), 1878-1879 /
gegoten door Emmanuel Colinet / gegoten en gesaust gips, verf, tindraad? / looddraad? /
Amsterdams Historisch Museum, Amsterdam / **neogotiek**

127 Vrouwenfiguur met V-vormige hoofdtooi

1878-1879 /
Emmanuel Colinet / gegoten? en gesaust gips, verf /
Amsterdams Historisch Museum, Amsterdam / **neogotiek**

128 Pseudo-Philips van Nevers

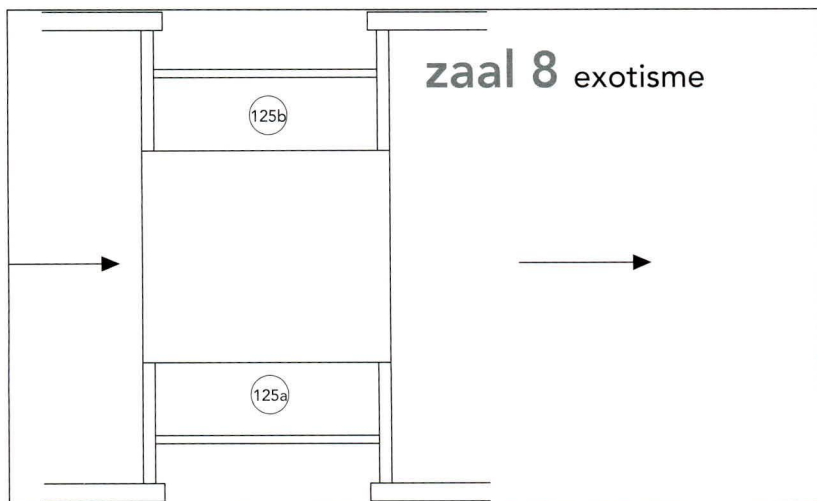
(?-1415), 1878-1879 /
gegoten door Emmanuel Colinet / gegoten en gesaust gips, hout, verf /
Amsterdams Historisch Museum, Amsterdam / **neogotiek**

129 Albrecht van Beieren

1878-1897 /
gegoten door Emmanuel Colinet / gegoten en gesaust gips, hout, verf /
Amsterdams Historisch Museum, Amsterdam / **neogotiek**

130 Pseudo-Margaretha, koningin van Sicilië

(?-1479), 1878-1879
gegoten door Emmanuel Colinet / gegoten en gesaust gips, verf /
Amsterdams Historisch Museum, Amsterdam / **neogotiek**

VIII Exotisme

De Chinese kunst was eeuwenlang een van de belangrijkste inspiratiebronnen voor de westerse kunst. Zowel architecten, vormgevers als autonome kunstenaars hebben gretig gebruik gemaakt van oosterse motieven, materialen en technieken. Er is ook een bepaalde Chinese kunstvorm die zelf heel duidelijk neo is: 'Art Celeste'. Al eeuwenlang worden allerhande objecten nagebootst in papier: lakens, kleding, schoenen, geld, auto's, huizen. Door deze objecten ritueel te verbranden worden overledenen en goden voorzien van nuttige zaken voor gebruik in het hiernamaals.

125a Drakentoga (China)
1930-1940 / collage /
part. collectie, Amsterdam /
Art Celeste

**125b Vier kostuums voor de
godin Guanyin (China)**
1930-1940 / waterverf, papier /
part. collectie, Amsterdam /
Art Celeste

Veertien papercuts (China)
ca 1920-1950
diverse technieken /
part. collectie, Amsterdam /
Art Celeste

Comatula Novae Guinae
tweede helft 19e eeuw
Leopold en Rudolf Blaschka,
Dresden / glas /
Universiteitsmuseum, Utrecht /
imitatie natuur

Pterotrallia Scutata
tweede helft 19e eeuw
Leopold en Rudolf Blaschka,
Dresden / glas /
Universiteitsmuseum, Utrecht /
imitatie natuur

Perigonimus
tweede helft 19e eeuw
Leopold en Rudolf Blaschka,
Dresden / glas /
Universiteitsmuseum, Utrecht /
imitatie natuur

Holothuria Tubulosa
tweede helft 19e eeuw
Leopold en Rudolf Blaschka,
Dresden / glas /
Universiteitsmuseum, Utrecht /
imitatie natuur

Rhizostoma Pulmo
tweede helft 19e eeuw
Leopold en Rudolf Blaschka,
Dresden / glas /
Universiteitsmuseum, Utrecht /
imitatie natuur

Idyia Roseola
tweede helft 19e eeuw
Leopold en Rudolf Blaschka,
Dresden / glas /
Universiteitsmuseum, Utrecht /
imitatie natuur

Tubularia Colonie
tweede helft 19e eeuw
Leopold en Rudolf Blaschka,
Dresden / glas /
Universiteitsmuseum, Utrecht /
imitatie natuur

24 Vis
ca 1954 / Flavio Poli (ontwerp)
/ Seguso Vetri d'Arte, Murano
(uitvoering) / glas / Stiftung
museum kunst palast,
Düsseldorf / **naturalisme**

25 Meikever
1875-1900
Louis Auzoux, Parijs / papier-
mâché / Universiteitsmuseum,
Utrecht / **imitatie natuur**

Orchis
ca 1900 / R. Brendel, Berlijn /
papier-mâché, Spaans riet en
hout / Universiteit Utrecht,
Farmacie-Disciplinegroep
Medicinal Chemistry / **imitatie
natuur**

Ruta / ca 1900
R. Brendel, Berlijn / papier-
mâché, Spaans riet en hout /
Universiteit Utrecht, Farmacie-
Disciplinegroep Medicinal
Chemistry / **imitatie natuur**

Aconitum
ca 1900 / R. Brendel, Berlijn /
papier-mâché, Spaans riet en
hout / Universiteit Utrecht,
Farmacie-Disciplinegroep
Medicinal Chemistry / **imitatie
natuur**

Polygala
ca 1900 / R. Brendel, Berlijn /
papier-mâché, Spaans riet en
hout / Universiteit Utrecht,
Farmacie-Disciplinegroep
Medicinal Chemistry / **imitatie
natuur**

Papaver
ca 1900 / R. Brendel, Berlijn /
papier-mâché, Spaans riet en
hout / Universiteit Utrecht,

Farmacie-Disciplinegroep
Medicinal Chemistry / **imitatie
natuur**

26 Tafel
1850-1899 / lindehout /
Centraal Museum, Utrecht /
naturalisme

**27 Twee gordijnen met
kraanvogels (China)**
ca 1938 / fluweel, pailletten,
borduursels, kralen, kwasten /
part. collectie, Amsterdam /
exotisme

**28 Hanger met twee pauwen
(Japan/China)**
tweede helft 19de eeuw
opengewerkt ivoor / Instituut
Collectie Nederland, Rijswijk /
Amsterdam / **exotisme**

**Hanger met pronkende
pauw (Japan/China?)**
tweede helft 19de eeuw
gesneden en opengewerkt ivoor
/ Instituut Collectie Nederland,
Rijswijk / Amsterdam / **exotisme**

**Hanger met roos en lelietjes
van dalen (Japan/Frankrijk?)**
19de eeuw gesneden en
geboord ivoor / Instituut
Collectie Nederland, Rijswijk /
Amsterdam / **exotisme**

**Hanger met druivenrank
(Frankrijk?)**
19de eeuw / gesneden en
geboord ivoor / Instituut
Collectie Nederland, Rijswijk /
Amsterdam / **naturalisme**

**Broche met roos, margriet
en lelietjes van dalen**
19de eeuw / gesneden en
geboord ivoor / Instituut

voor de bouw van het Rijksmuseum. De neogotische variant van zijn voorstellen krijgt de voorkeur.

1882

Start van de bouw van de *Tempo Expiatorio de la Sagrada Familia* in Barcelona. Alle kenmerken van het werk van de architect Antonio Gaudí y Cornet (1852-1926) komen hier samen: de Catalaanse bouwtraditie, de neogotische architectuur, de oosterse invloeden en een rijke florale en figuratieve decoratie met een religieuze iconografie. De kathedraal is nu nog steeds in aanbouw.

1878-1879

De voltooiing van slot *Linderhof*. Ludwig II van Beieren (1845-1886) is financieel in staat zijn grillige fantasie de vrije hand te geven bij het creëren van een droomwereld waarin hij de harde werkelijkheid kan ontvluchten. Dit in neorococo opgetrokken kasteel is een van de weinige voltooide bouwprojecten. Hij laat hier o.a. een kunstmatig meer aanleggen dat afwisselend rood en blauw wordt verlicht. Bij het kasteel *Neuschwanstein* laat hij zich inspireren door de Duitse middeleeuwen en de thema's uit de opera's van Richard Wagner (1813-1883) die hij zeer bewondert.

1891-1912

Herbouw van kasteel *De Haar*

Collectie Nederland, Rijswijk / Amsterdam / **naturalisme**

Hanger met mandje druiven (Europa)

19de eeuw / gesneden ivoor / Instituut Collectie Nederland, Rijswijk/Amsterdam / **naturalisme**

Broche met roos

(Japan/China/Frankrijk)

19de eeuw gesneden en geboord ivoor / Instituut Collectie Nederland, Rijswijk / Amsterdam / **exotisme**

Broche met roos en lelietjes van dalen (Frankrijk?)

19de eeuw gesneden en geboord ivoor / Instituut Collectie Nederland, Rijswijk / Amsterdam / **naturalisme**

Broche met bloementak (China/Frankrijk?)

19de eeuw / gesneden en geboord ivoor / Instituut Collectie Nederland, Rijswijk / Amsterdam / **exotisme**

Everzwijn met slang

tweede helft 19de eeuw gesneden ivoor / Instituut Collectie Nederland, Rijswijk / Amsterdam / **naturalisme**

Wandelende beer (Europa?)

19de eeuw / gesneden ivoor / Instituut Collectie Nederland, Rijswijk/Amsterdam / **naturalisme**

Twee flamingo's/kraanvogels

ca 1900 / gesneden en gehouwen ivoor / Instituut Collectie Nederland, Rijswijk/Amsterdam / **naturalisme**

Draak met juweel (China)

19de eeuw / gesneden ivoor, glas / Instituut Collectie Nederland, Rijswijk / Amsterdam / **exotisme**

Olifant

tweede helft 19de eeuw gesneden ivoor / Instituut Collectie Nederland, Rijswijk / Amsterdam / **exotisme**

Mythologisch dier met vissestaart (Japan)

19de eeuw / gesneden ivoor / Instituut Collectie Nederland, Rijswijk / Amsterdam / **exotisme**

Olifantenbrug op houten voetstuk (China)

tweede helft 19de eeuw gesneden teakhout, ivoor / Instituut Collectie Nederland, Rijswijk / Amsterdam / **exotisme**

Offerschaal/Oosterse krijgsman

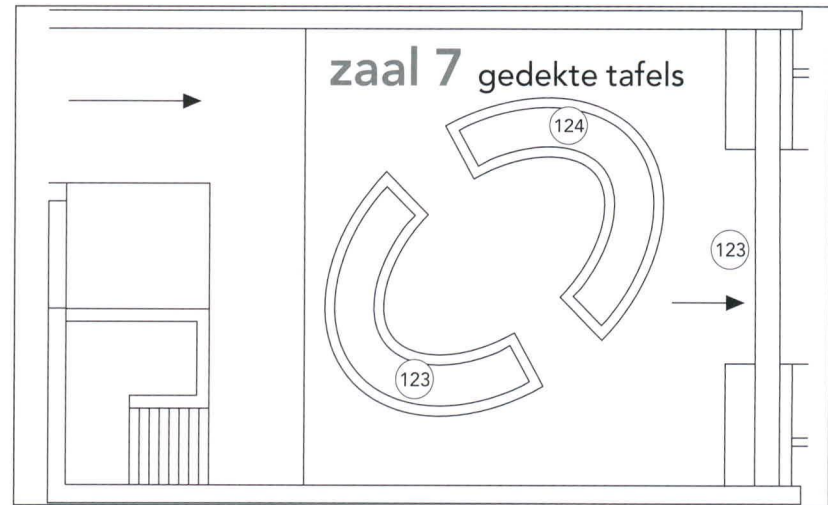
tweede helft 19de eeuw gesneden en geboord ivoor / Instituut Collectie Nederland, Rijswijk / Amsterdam / **exotisme**

Hanger met roos

19de eeuw / geboord en gehouwen ivoor / Instituut Collectie Nederland, Rijswijk / Amsterdam / **naturalisme**

Vat met jachtscène naar Augsburg

naar 18de eeuw / gesneden ivoor / Instituut Collectie Nederland, Rijswijk / Amsterdam / **Duitse neo-rennaissance, naturalisme**

VII Gedekte tafels

De manier waarop neostijlen doordrongen tot de eetcultuur wordt getoond aan de hand van onder andere twee 'gedekte' tafels. Niet met borden en bestek, maar met tafelstukken, in twee contrasterende stijlen: neo-rococo en neo klassiek, ofwel empire. Alles is afkomstig uit het bezit van de laatste Duitse keizer.

122 (deel van) de Hannoversche Tafelaufsatz

19de eeuw / Königliche Porzellan Manufaktur, Berlijn / biscuitporselein / Stichting Huis Doorn, Doorn / **neoclassicisme, empire**

123 (deel van) de Grobe Pariser bronze-Tafelaufsatz für König Friedrich Wilhelm III

1815/1820
waarschijnlijk Thomire, Dutermé & Comp., Parijs / vuurverguld brons / Stichting Huis Doorn, Doorn / **neoclassicisme, restauration**

124 (deel van) het Tafelsilber zur Hochzeit des Prinzen und der Prinzessin Wilhelm von Preußen

1881/82
Sy & Wagner, Frankfurt, Heinrich Daniel Meyen & Co., Christoph David Vollgod & Sohn, Berlijn / zilver, verguld zilver / Stichting Huis Doorn, Doorn / **neorococo**

114 Coupe

tweede helft 19de eeuw
Ginori Doceia / aardewerk /
Rijksmuseum Twenthe,
Enschede. Bruikleen Instituut
Collectie Nederland / **neo-renaissance**

115 Twee vazen

tweede helft 19de eeuw /
Ginori Doceia / aardewerk /
Rijksmuseum Twenthe,
Enschede. Bruikleen Instituut
Collectie Nederland / **neo-renaissance**

116 Powder and paint makes up for what ain't

1987 / Rhonda Zwillinger /
assemblage met hout, plastic,
glas, verf, siliconenlijm,
keramiek, kralen, lovers,
kettinkjes, aluminium strips /
Centraal Museum, Utrecht /
postmodernisme, neobaroek

117 Spiegellijst

jaar onbekend
gesneden en verguld hout,
Paleis Het Loo Nationaal
Museum, Apeldoorn /
barok / neobaroek

Foto van Evening Dress (inspired by the work of Andy Warhol)

oktober 1990, Irving Penn
(foto) / Gianni Versace S.P.A.,
Milaan

118 Boekenkast/étagère

1825-1849 / vuren-, eiken-,
ebben-, peren- en mahonie-
hout, messing, schildpad,
parelmoer, verguld brons,
glas / Paleis Het Loo Nationaal
Museum, Apeldoorn / **neo**
Boulle, Lodewijk XIV stijl

119 Twee piëdestals

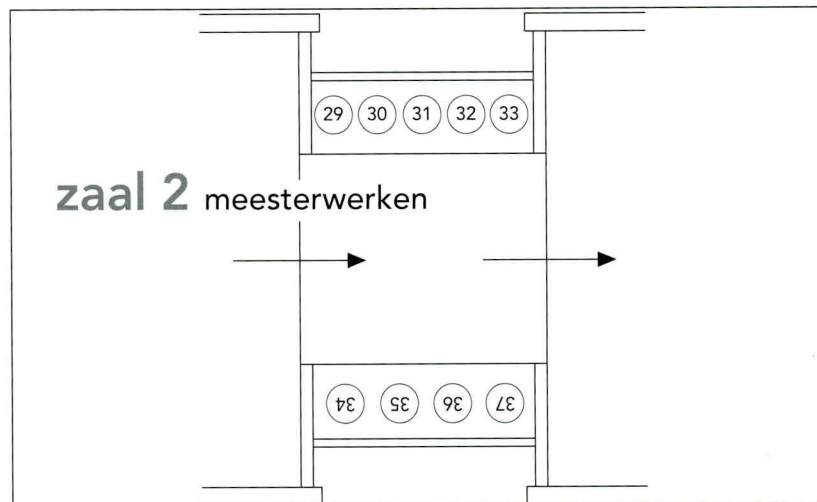
1875-1899 / notenhout, koper /
Paleis Het Loo Nationaal
Museum, Apeldoorn /
neo Boulle, Lodewijk IV stijl

120 Twee bloembakken

1825-1849 / vurenhout, schild-
pad, brons, zink, zijde, messing
Paleis Het Loo Nationaal
Museum, Apeldoorn,
neo Boulle, regence stijl

121 112 Paar drie-armige kandelaars met ramskoppen 19de eeuw

vuurverguld brons /
Stichting Huis Doorn, Doorn /
Lodewijk XVI

II Meesterwerken

Neo is vooral ook zo boeiend omdat het voortdurend de omgang met meesterwerken aan de orde stelt. De reproductie daarvan is een belangrijk neo-fenomeen. Oorspronkelijke kunstwerken worden in twee en drie dimensies gekopieerd, gereduceerd, gedupliceerd, geassembleerd en getransformeerd. Daar waren verschillende redenen voor. Het 'redden' van bedreigde kunst bijvoorbeeld. Of het bereikbaar maken van meesterwerken voor een groot publiek. En kunstenaars drukken er hun bewondering mee uit. Het onderscheid tussen origineel en kopie vervaagt zo meer en meer. Voor zover dat onderscheid ooit van belang is geweest.

29 Antinous

19de eeuw / gegoten en
gepatineerd brons /
Amsterdams Historisch
Museum, Amsterdam / **kopie**
naar klassiek voorbeeld

30 Dronken sater

19de eeuw / gegoten en
gepatineerd brons /

Amsterdams Historisch
Museum, Amsterdam
(legaat mevr. S.L.G. Willet-
Holthuysen) / **kopie naar**
klassiek voorbeeld

31 Venus van Milo

ca 1900 / gips / Allard Pierson
Museum, Amsterdam
(bruikleen van Rijksakademie

van Beeldende Kunsten,
Amsterdam) / **kopie naar**
klassiek voorbeeld

32 Laokoön en zijn zonen

19de eeuw / gesneden,
gehouwen, geslepen en
gepolijst gabbro / Amsterdams
Historisch Museum,
Amsterdam / **kopie naar**
klassiek voorbeeld

33 Dionysus

tweede helft 19de eeuw
gegoten en gepatineerd brons /
Amsterdams Historisch
Museum, Amsterdam
(legaat mevr. S.L.G. Willet-
Holthuysen) / **kopie naar**
klassiek voorbeeld

34 Stervende Galliër

19de eeuw / F. Barbedienne
(uitvoering) / gegoten brons /
Amsterdams Historisch
Museum, Amsterdam /
kopie naar klassiek voorbeeld

door Pierre Cuypers (1827-1921) in opdracht van Etienne baron van Zuylen van Nijeveld (1860-1934) en zijn echtgenote Hélène barones de Rothschild (1864-1947). Het huis, voorzien van alle moderne gemakken, is in neogotische stijl herbouwd op de oorspronkelijke fundamenteën en een deel van de 15de eeuwse muren. De privé-vertrekken van de barones zijn ingericht in de Franse Lodewijk XVI stijl. De tuinen zijn zowel in de pittoreske Engelse landschapsstijl als in de formele Franse stijl aangelegd

1903

Opening van *De Beurs* in Amsterdam door koningin Wilhelmina. Met het gebouw vestigt H. P. Berlage (1856-1934) zijn naam als vernieuwer. De neo-Romaanse stijlreferenties die zijn eerdere werk kenmerken zijn nu geabstraheerd.

1908

René Lalique huurt een glas-fabriek bij Parijs en begint met de productie van geperst glas in art nouveau-stijl met naturalistische en symbolistische vormen. Later krijgt zijn werk een art deco karakter.

1917

Oprichting van het tijdschrift *De Stijl*. De bekendste schilder onder de medewerkers is Piet Mondriaan (1872-1944). Hij introduceert de term nieuwe beelding of neoplasticisme voor zijn werk.

35 Stervende Galliër

19de eeuw / Giovanni Mollica / gegoten en gemodelleerd terracotta / Amsterdams Historisch Museum, Amsterdam (legaat mevr. S.L.G. Willet-Holthuysen) / **kopie naar klassiek voorbeeld**

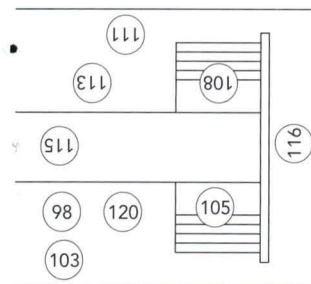
36 Voor Dali

1983 / Carel Visser / collage / Groninger Museum, Groningen / **postmodernisme**

37 Dansende faun

19de eeuw / gegoten en gepatineerd brons, hout / Amsterdams Historisch Museum, Amsterdam (legaat mevr. S.L.G. Willet-Holthuysen) / **kopie naar klassiek voorbeeld**

zaal 6 barok

103 Sabijnse maagdenroof

19de eeuw / gehouwen marmer / Amsterdams Historisch Museum, Amsterdam (legaat mevr. S.L.G. Willet-Holthuysen) / **kopie naar renaissance voorbeeld**

104 Hercules en Lichas

19de eeuw / gegoten en gepatineerd brons / Amsterdams Historisch Museum, Amsterdam / **kopie naar klassiek voorbeeld**

105 Twee wandkasten met pietre-dure panelen

1825-1849 / ebben- en eikenhout, brons, marmer, messing, schildpad / Paleis Het Loo Nationaal Museum, Apeldoorn / **neo Boulle, Lodewijk XIV stijl**

106 Consoletafel

1842 / eiken-, ebben- en vurenhout, marmer, messing, schildpad, lak / Paleis Het Loo

Nationaal Museum, Apeldoorn / **neo Boulle, regence**

107 Pendule

ca 1880 / Raingo Frères, Parijs / H. Picard (uitvoering) / vuurverguld brons / Simon van Gijn - museum aan huis, Dordrecht / **Lodewijk XVI stijl**

108 Twee wandkasten met mascaron

1825-1849 / eiken- en palissanderhout, schildpad, messing, marmer / Paleis Het Loo Nationaal Museum, Apeldoorn / **neo Boulle, Lodewijk XIV stijl**

109 Canapé

1825-1849 / brons, schildpad, hout, zijde / Paleis Het Loo Nationaal Museum, Apeldoorn / **neo Boulle, neo-empire**

110 Twee gele stoelen met hartvormige rugleuning

1825-1849 / beuken-, vuren-,

mahonie- en perenhout, schildpad, messing, brons, zijde / Paleis Het Loo Nationaal Museum, Apeldoorn / **neo Boulle**

111 Twee blauw/grijze stoelen met hartvormige rugleuning

1825-1849 / beuken-, vuren-, mahonie- en perenhout, schildpad, messing, brons, zijde / Paleis Het Loo Nationaal Museum, Apeldoorn / **neo Boulle**

112 Vuurscherm

1900-1924 / ijzer / Paleis Het Loo Nationaal Museum, Apeldoorn / **Marot stijl**

113 Salontafel

1825-1849 / schildpad, tin, messing, zijde / Paleis Het Loo Nationaal Museum, Apeldoorn / **neo Boulle, Lodewijk XIV stijl**

een piramidevormig dak, geflankeerd door twee smalle torens.

1981

Oprichting van *Memphis* door Ettore Sottsass Jr. (1919). In tegenstelling tot het meer intellectualistische *Studio Alchimia* wil Memphis door industriële productie het grote publiek een alternatief bieden voor het merendeels modernistisch vormgegeven design.

1983

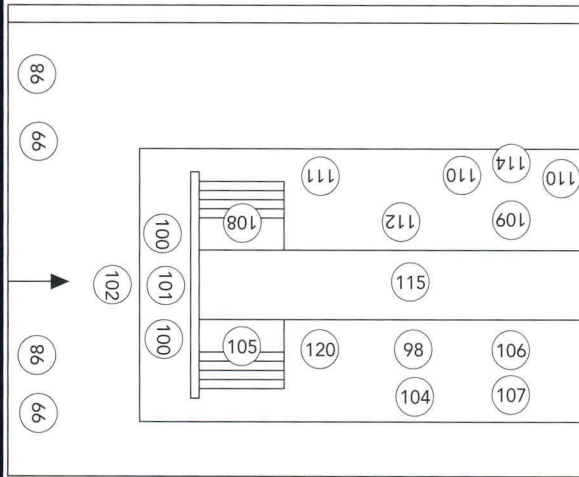
Tea and Coffee Piazza van Alessi Officina. Elf architecten ontwerpen een thee- en koffieservies dat in beperkte oplage door de Italiaanse firma Alessi wordt geproduceerd.

1986

Statuary, een reeks roestvrijstalen beelden van Jeff Koons (1955) gebaseerd op bestaande kunstwerken en consumptiegoederen. Koons verenigt high en low culture en andere tegenstellingen in zijn kunstwerken die de materialistische westerse maatschappij op een ironische manier symboliseren.

1995

De bouw van het Groninger Museum. Onder leiding van directeur Frans Haks (1938) schakelt Alessandro Mendini bij dit postmodernistische gebouw de vormgevers Philippe Starck en Michele de Lucchi en het architectenbureau Coop Himmelb(l)au uit Oostenrijk in.

VI Barok

Ook de barok herleeft in verschillende perioden en op verschillende manieren. In de 18de eeuw werden meubelen en voorwerpen voorzien van een barokke 'huid': kostbare houtsoorten, ingelegd met half-edelstenen en verguld brons. Halverwege de 19de eeuw leidde een barokke opleving tot uitbundig geornamenteerde meubelen. Die vorm van versiering herhaalt zich in de late 20ste eeuw, maar dan met eigentijdse materialen.

98 Twee wand/spiegelkasten

1825-1849 / eiken-, mahonie- en palissanderhout, messing, schildpad, brons, (spiegel)glas, marmer, koper / Paleis Het Loo Nationaal Museum, Apeldoorn / **neo Boulle, Lodewijk XIV stijl**

99 Twee kaarsenstandaards met beeldengroepen van watergoden

19de eeuw / verguld brons, hout / Stichting Huis Doorn, Doorn / **neobarok, neorococo**

100 Twee torchères

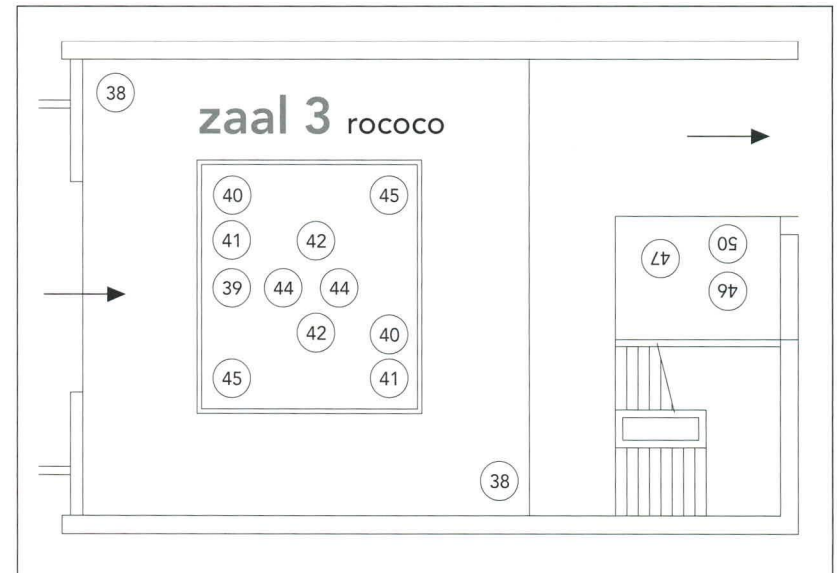
1850-1874 / notenhout, gips / Paleis Het Loo Nationaal Museum, Apeldoorn / **neobarok**

101 Tafel

1700 / Notenhout / Centraal Museum, Utrecht / **barok**

102 Siervaas met kaarsenhouders

eind 19de eeuw
brons, kwarts / Stichting Huis Doorn, Doorn / **Lodewijk VI stijl**

III Rococo

De rococo uit de 18de eeuw herleeft tijdens de regering van Napoleon III (1852-1870). De neorococo manifesteert zich vooral in meubelkunst, interieurs en mode. Weelderige krullen en kleurrijke decoraties worden volop verwerkt in elegante ontwerpen. Terugkerende motieven zijn natuurlijke vormen als schelpen, planten en dieren. De neovormen lijken sterk op de originele ontwerpen. Ze verschillen vooral door de gebruikte industriële materialen en technieken.

38 Twee twaalflichts wand-armaturen,

1864 / Fa. H.W. van Loon, Rotterdam / J.H. Schmidt (uitvoering) / zilver / Stichting Historische Verzamelingen van het Huis Oranje Nassau, Den Haag in bruikleen bij Paleis Het Loo Nationaal Museum, Apeldoorn / **neorococo, neoregence**

39 Vloerkleed

1880-1899 / geknoopt wol / Instituut Collectie Nederland, Rijswijk / Amsterdam / **neorococo**

40 Twee hoek-penanttafels

1861 / J. de Bruin / lindehout, pâte, marmer / Paleis Het Loo Nationaal Museum, Apeldoorn / **neorococo**

41 Twee ge electrificeerde olielampen

eind 19de eeuw / Gageau / verguld brons / Stichting Huis Doorn, Doorn / **neorococo**

42 Soepterrine en onderschotel (Duitsland)

1750-1770 / aardewerk / Amsterdams Historisch Museum / **rococo**

43 Tafel/quatre-face

1861 / J. de Bruin / hout, pâte, ijzer, marmer / Paleis Het Loo Nationaal Museum, Apeldoorn / **neorococo**

44 Twee zevenarmige kandelaars

1902 / Gebrüder Friedländer, Berlijn / zilver / Stichting Huis Doorn, Doorn / **Lodewijk XV stijl, eclectisch**

1925

Exposition Internationale des Arts Décoratifs et Industriels Modernes.

De benaming art deco voor de stijl van het Interbellum is ontleend aan deze wereldtentoonstelling in Parijs. Op deze expositie presenteerde Le Corbusier (1887-1963) het paviljoen *L'Esprit Nouveau* dat een manifestatie is van zijn modernistische en functionalistische opvattingen over architectuur en design. Deze ideeën verwoordt hij later in *L'art décoratif d'aujourd'hui* (1925).

1928

De geboorte van Mickey Mouse in de Hollywood Disney Studios.

1936

Das Kunstwerk im Zeitalter seiner technischen Reproduzierbarkeit (*The Work of Art in the Age of Mechanical Reproduction*). Het belang van deze publicatie van Walter Benjamin (1892-1940), waarin de waarde van authenticiteit aan de orde wordt gesteld, wordt pas in de jaren zestig ingezien.

1937-1941

Bouw van diergaarde Blijddorp. Sybold van Ravesteyn (1889-1983) die aanvankelijk aansluiting zocht bij het Nieuwe Bouwen ontwikkelt in de tweede helft van de jaren '30 een barokke stijl, uitgevoerd in moderne technieken en materialen.

45 Twee drieslags vuurschermen

1886 / Léon en Jules Voirin (beschildering) verguld hout, vernis Martin / Koninklijke Verzamelingen, Den Haag / **neorococo**

46 Tafel (Frankrijk)

1855 / Marmer, hout, koper / Cultureel Maçonniek Centrum 'Prins Frederik', Den Haag / **neoregence**

47 Kroonluchter

1856 / Gilles Grevink, Amsterdam / gesmeed zilver / Cultureel Maçonniek Centrum 'Prins Frederik', Den Haag / **neorococo, neoregence**

48 Inktstel

19de eeuw / Königliche Porzellan Manufaktur, Berlijn / porselein / Stichting Huis Doorn, Doorn / **neorococo, neo Lodewijk XV**

49 Inktstel met kaarsenhouders

19de eeuw / verguld brons / Stichting Huis Doorn, Doorn / **Lodewijk XV stijl**

50 Rococo-lijst

18de eeuw, met schildrij, 19de eeuw / Georg Schöbel, Berlijn (schildrij) aquarel, crayon, verguld hout / Stichting Huis Doorn, Doorn / **rococo (lijst)**

51 Asymetrische canape op wielen

ca 1860 / Fa. gebroeders Horrix, Den Haag / notenhout, pluche / Instituut Collectie Nederland, Rijswijk / Amsterdam / **neorococo**

52 Lodewijk XV-spiegel

1730-1769 / gesneden lindehout / Instituut Collectie Nederland, Rijswijk/Amsterdam / **rococo**

53 Twee wandluchters met cupido

eind 19de eeuw / verguld brons / Stichting Huis Doorn, Doorn / **Lodewijk XV stijl**

82 Tête Géante

2002 / Alessandro Mendini / fiberglas, polyester en acryl / Atelier Mendini, Milaan / **eclectisch**

83 Negen vazen Vaso-Viso

2003 / Alessandro Mendini / glas, papier-maché, bladgoud, acryl / Atelier Mendini, Milaan / **eclectisch**

84 Spiegel Christ and the Lamb

1988 / Jeff Koons / spiegelglas, verguld hout / Groninger Museum, Groningen / **eclectisch**

85 Mercure - Enzo

2001 / Pierre et Gilles / beschilderde foto / Courtesy Galerie Jérôme de Noirmont, Parijs / **eclectisch**

86 Le Jeune Marquis - Salvatore

1994 / Pierre et Gilles / beschilderde foto / Courtesy Galerie Jérôme de Noirmont, Parijs / **eclectisch**

87 Sarasvati - Ruth Gallardo

1985 / Pierre et Gilles / beschilderde foto / Courtesy Galerie Jérôme de Noirmont, Parijs / **eclectisch**

88 Le Prince Rêveur - Hamid

1985 / Pierre et Gilles / beschilderde foto / Courtesy Galerie Jérôme de Noirmont, Parijs / **eclectisch**

89 Stoel Redesign Gerrit Rietveld's Zig Zag Chair

1978 / Alessandro Mendini / eikenhout / Groninger

Museum, Groningen / postmodernisme

90 Stoel Gothic Revival Chair

1984 (ontwerp 1978-1984) Robert Venturi (ontwerp) / Knoll, East Greenville (uitvoering) / hout, plastic laminaat / Philadelphia Museum of Art / **postmodernisme**

91 Stoel Chippendale Chair

1985 (ontwerp 1978-1984) Robert Venturi (ontwerp) / Knoll, East Greenville (uitvoering) / hout, plastic laminaat / Philadelphia Museum of Art, Philadelphia / **postmodernisme**

92 Stoel Sheraton Chair

1985 (ontwerp 1978-1984) Robert Venturi (ontwerp) / Knoll, East Greenville (uitvoering) / hout, plastic laminaat / Philadelphia Museum of Art, Philadelphia / **postmodernisme**

93 Stoel Irony for Great Work. Marcel Breuer

1978/1983 / Alessandro Mendini (ontwerp) / Studio Alchimia, Milaan (uitvoering) / verchromd buisstaal, leer / Fonds national d'art contemporain, Ministère de la culture et de la communications, Paris / **postmodernisme**

94 Stoel Irony for great work. Joe Colombo

1978 / Alessandro Mendini (ontwerp) / Studio Alchimia, Milaan (uitvoering) / gelakt polypropyleen / Vitra Design

Museum, Weil am Rhein / postmodernisme

95 Stoel Irony for great work. Gio Ponti

1978 / Alessandro Mendini (ontwerp) / Studio Alchimia, Milaan (uitvoering) / hout, riet, gelakt metaal / Vitra Design Museum, Weil am Rhein / **postmodernisme**

96 Stoel Irony for great work. Charles Rennie Mackintosh

1978 / Alessandro Mendini (ontwerp) / Studio Alchimia, Milaan (uitvoering) / gelakt hout, stoffen bekleding, antennes / Vitra Design Museum, Weil am Rhein / **postmodernisme**

97 Stoel Irony for Great Work. Michael Thonet

1978 / Alessandro Mendini (ontwerp) / Studio Alchimia, Milaan (uitvoering) / particuliere collectie / **postmodernisme**

woordvoerder. Een bredere verspreiding van de ideeën van aangesloten kunstenaars vindt later plaats door het meer commercieel georiënteerde Memphis.

1977

The Language of Post-Modern Architecture.

Het belangrijkste boek van de Amerikaanse architectuur-criticus Charles Jencks (1939), waarin hij pleit voor een architectuur die niet alleen voor architecten maar ook door het grote publiek wordt gewaardeerd. Zijn ideeën staan aan de basis van het postmodernisme in de architectuur.

1978

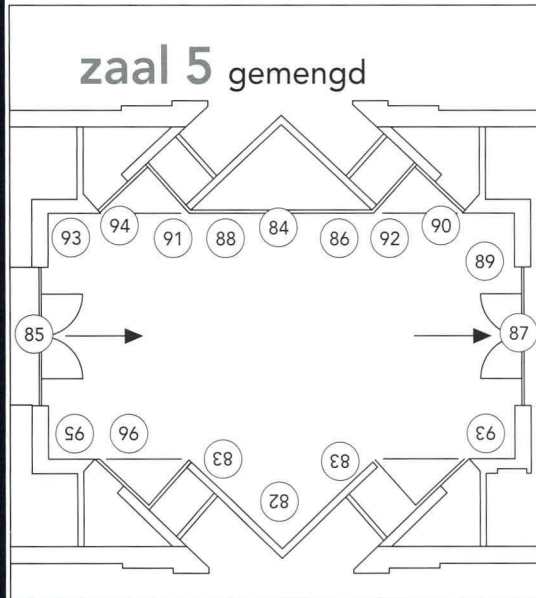
Alessandro Mendini creëert zijn 'redesigns'. In deze gedecoreerde variaties op enkele designklassiekers geeft Mendini een ironisch commentaar op de stilistische en ideologische principes van het modernisme.

1978

Gianni Versace (1946-1997) opent zijn modehuis in Milaan. Versace's ontwerpen kenmerken zich door een eclectisch gebruik van allerlei kunststromingen.

1979

Het Teatro del Mondo (Venetië) van Aldo Rossi (1931-1997). Dit tijdelijke theater is opgebouwd uit de belangrijkste elementen in de Venetiaanse architectuur: een kubus, een achthoekige toren en

V Gemengd

Veel kunstenaars verwerken meer dan één stijl. Ze ontlene motieven aan verschillende stijlen, kunstwerken en methoden. Deze worden samengevoegd tot een nieuw kunstwerk of een compleet nieuwe stijl. Deze manier van werken wordt eclecticisme genoemd. Eclecticisme maakt vaak bewust gebruik van de oorspronkelijke betekenis of context van bestaande stijlen en kunstwerken. Ooit vond men dat het navolgen en combineren van meesterwerken uit het verleden zou leiden tot het volmaakte kunstwerk. Aan het begin van de 20ste eeuw veranderde die opvatting. Eclecticisme stond toen voor gebrek aan originaliteit. Vandaag de dag wordt het nadrukkelijk aanwezig zijn van het verleden in de kunst weer gewaardeerd.

IV Klassiek

De meeste herwaardering viel de kunst van de Oudheid ten deel. Architecten en ontwerpers hebben zich in verschillende perioden gespiegeld aan de oorspronkelijke klassieke voorbeelden van Romeinse en Griekse kunst. Of aan de manier waarop hun voorgangers zich door de antieken lieten inspireren. Soms past men alleen klassieke of neoklassieke decoraties toe, maar ook worden complete gebouwen min of meer nauwkeurig gekopieerd. In de toegepaste kunst komen we klassieke en neoklassieke gebouwen en vormen tegen in verkleinde versies. Zo zijn in kasten miniatuur Italiaanse kerkgevels te zien en lijkt een set tafelversiering op een klein Forum Romanum.

54 stoel Corinthian Capital Chair

1950 / Piero Fornasetti / hout, ijzer / Immaginazione Fornasetti, Milaan / neoklassiek

55 kast Trumeau

1950 / Piero Fornasetti en Gio Ponti / gedecoreerd hout / Collezione permanente del design Italiano della triennale di Milano, Milaan / neorenaissance

56 stoel Ionian Capital Chair

1980 / Piero Fornasetti / hout, metaal / Immaginazione Fornasetti, Milaan / neoklassiek

57 Amfoor met Griekse krijgstafereilen

ca 1907 / Königliche Majolika-Werkstatt, Cadinen / majolica / Stichting Huis Doorn, Doorn / neogrieks

58 Twee eetkamerstoelen met portretmedaillons

1791 / Carl Ferdinand Langhans,

Berlijn/Potsdam / mahonie- en eikenhout, marmer, verguld brons / Stichting Huis Doorn, Doorn / Lodewijk XVI stijl

59 voorzijde Tabernakelkast (Mechelen?)

1540-1559 / albast, eikenhout, ijzer, marmer, goud, stuc, verf / Museum Catharijneconvent, Utrecht / renaissance

60 Lamp Tendre Bastille

1989 / Alessandro Mendini / lakverf, polyvinyl / Groninger Museum, Groningen / postmodernisme, neoklassiek

61 Lamp Tempel der Europäischen Kultur

1976-1979 Milan Kunc / keramiek / Groninger Museum, Groningen / postmodernisme, neoklassiek

62 Vazen

19de eeuw / Wedgwood, Staffordshire / Jasper Ware / Stichting Huis Doorn, Doorn / neoclassicisme

63 Twee vitrinekasten

1850-1874 / noten- en vruchtbomenhout, glas, schildpad, tin, lapis lazuli / Paleis Het Loo Nationaal Museum, Apeldoorn / neorenaissance

64 Ledikant Koning Willem III

1850-1874 / eiken-, ebben- en palmhout, ivoor, schildpad, lapis lazuli, jaspis, edelsteen, glas, tin, katoen / Paleis Het Loo Nationaal Museum, Apeldoorn / neorenaissance

65 Vitrinekast op tafelvoet

1865-1875 / ebben-, linde-, mahonie- en palmhout, glas, schildpad, tin, messing / Paleis Het Loo Nationaal Museum, Apeldoorn / neorenaissance

66 Vitrinekast

1870-1875, ebben-, linde- en palmhout, glas, ivoor, schildpad, tin, messing, Paleis Het Loo Nationaal Museum, Apeldoorn / neorenaissance

67 Kunstkabinet/penningkast

1850-1874 / peren-, linde-, noten en vurenhout, parelmoer, koper, ivoor / Paleis Het Loo Nationaal Museum, Apeldoorn / neorenaissance

68 Schrijfmeubel

1850-1874 / Bertini / vruchtbomen- en vurenhout, ivoor, zijde / Paleis Het Loo Nationaal Museum, Apeldoorn / neorenaissance

69 Kast à deux corps,

1850-1871 / ebben-, linde-, palissander-, coromandel- en vurenhout, ivoor / Paleis Het

